

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predkladá návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“).

Návrh zákona bol vypracovaný na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2026 a na základe úlohy B.10 uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 196 zo 7. apríla 2025 k návrhu na určenie gestorských ústredných orgánov štátnej správy a niektorých orgánov verejnej moci zodpovedných za prebratie a aplikáciu smerníc.

Návrhom zákona sa má zabezpečiť transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2810 z 23. októbra 2024 o akciových štruktúrach s viacnásobnými hlasovacími právami v spoločnostiach, ktoré sa uchádzajú o prijatie svojich akcií na obchodovanie v multilaterálnom obchodnom systéme (Ú. v. EÚ L, 2024/2810, 14.11.2024) (ďalej len „smernica (EÚ) 2024/2810“). Vydanie takéhoto druhu akcií sa upravuje pre všetky akciové spoločnosti, pričom takáto úprava má za cieľ umožniť.

Návrhom zákona sa má tiež zabezpečiť plný súlad slovenskej právnej úpravy so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/828 zo 17. mája 2017, ktorou sa mení smernica 2007/36/ES, pokiaľ ide o podnietenie dlhodobého zapojenia akcionárov (U. v. EÚ 132, 20.5.2017) (ďalej len „smernica (EÚ) 2017/828“) a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 97/9/ES z 3. marca 1997 o systémoch náhrad pre investorov (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 6/zv. 2; Ú. v. ES L 84, 26.3.1997) (ďalej len „smernice 97/9/ES“).

Smernicou (EÚ) 2024/2810 sa prelamuje v súčasnosti akceptované pravidlo (one-share-one-vote). Cieľom právnej úpravy je umožniť akciovým spoločnostiam vydať akcie s viacnásobnými hlasovacími právami tak, aby tieto akcie umožnili zakladateľom, prípadne iným akcionárom zachovanie kontroly nad spoločnosťou. Takáto úprava je doplnená zárukami pre akcionárov, ktorí takého akcie nedržia. Navrhovaná právna úprava v plnom rozsahu preberá požiadavky smernice (EÚ) 2024/2810, ktorá predstavuje minimálnu harmonizáciu, pričom predkladateľ upravuje možnosť vydávania takýchto akcií pre všetky akciové spoločnosti. Volí sa tak zabezpečenie efektívneho a flexibilného usporiadania vzťahov akcionárov v súlade s modernými korporátnymi postupmi sledovanými v práve obchodných spoločností.

Z dôvodu oznámených neformálnych výhrad Európskej komisie k správnosti transpozície smernice (EÚ) 2017/828 sa upravujú aj relevantné ustanovenia tak, aby bola dosiahnutá úplná zhoda transpozičných ustanovení.

Návrh zákona obsahuje aj úpravu ustanovení o Garančnom fonde investícií, a to na základe požiadaviek aplikačnej praxe a tiež za účelom zosúladenia so smerniceou 97/9/ES.

Účinnosť návrhu zákona sa navrhuje 5. decembra 2026, a to s cieľom splnenia transpozičnej lehoty stanovenej smernicou (EÚ) 2024/2810.

Návrh zákona má vplyv na podnikateľské prostredie a informatizáciu spoločnosti. Návrh zákona nezakladá vplyv na rozpočet verejnej správy, životné prostredie, služby verejnej správy pre občana, sociálne vplyvy ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Návrh zákona nebude predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a zákonmi a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.

B. Osobitná časť

K čl. I

K bodu 1 (§ 159a)

Zavádza sa úprava akcií s viacnásobnými hlasovacími právami ako osobitného druhu akcií. Zavedenie takéhoto druhu akcií vyžaduje smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2810 z 23. októbra 2024 o akciových štruktúrach s viacnásobnými hlasovacími právami v spoločnostiach, ktoré sa uchádzajú o prijatie svojich akcií na obchodovanie v multilaterálnom obchodnom systéme (Ú. v. EÚ L, 2024/2810, 14.11.2024) (ďalej len „smernica (EÚ) 2024/2810“). V rozsahu zákona sa umožňuje takéto akcie vydávať každej akciovej spoločnosti, nielen spoločnostiam, ktoré obchodujú alebo chcú obchodovať svoje akcie v zmysle smernice (EÚ) 2024/2810.

Zavedenie takéhoto druhu akcií znamená prelomenie zásady one-share-one-vote. V legislatívach členských štátoch Európskej únie v ostatných rokoch nastala v tejto oblasti zmena a táto zásada sa už nedodržiava tak, ako v minulosti, predkladateľ považuje sledovanie takéhoto trendu za vhodné. Takýto druh akcií môže prijať každá akciová spoločnosť.

Cieľom takejto úpravy je umožniť spoločníkom zachovanie vplyvu nad spoločnosťou v čase, keď hľadá kapitál a investora, prípadne si chce svoje vnútorné hlasovacie pomery upraviť takýmto spôsobom. Podpora flexibilného modelu má potenciál podporiť zapojenie akcionárov. Vzhľadom na cieľ úpravy takáto akcia môže znieť len na meno.

Návrhom sa v zmysle čl. 4 ods. 1 smernice (EÚ) 2024/2810 limituje pomer hlasov akcie s viacnásobnými hlasovacími právami. Takéto obmedzenie predkladateľ považuje za potrebné, a to aj v súlade s požiadavkami smernice (EÚ) 2024/2810 na obmedzenie „sily“ akcií ako jednu z možných garancií pre akcionárov, ktorí takéto akcie nedržia. Pomer hlasov akcie s viacnásobnými hlasovacími právami ku kmeňovanej akcii môže byť najviac sto k jednej. Pri stanovení jej výšky sa vychádza z porovnania právnych úprav tých členských štátov, ktoré akcie s viacnásobnými hlasovacími právami už v súčasnosti upravené majú.

K bodu 2 (§ 180 ods. 1)

Legislatívno-technická zmena v súvislosti s bodom 1.

K bodu 3 (§ 185 ods. 1)

Stanovuje sa povinnosť uvádzať skutočnosť o držaní akcií s viacnásobnými hlasovacími právami do listiny prítomných, ktorá je prílohou zápisnice z konania valného zhromaždenia.

K bodu 4 (§ 187 ods. 3)

Stanovuje sa kvórum nevyhnutné na schválenie rozhodnutia valného zhromaždenia, na základe ktorého sa vydávajú alebo menia akcie s viacnásobným hlasovacím právom.

K bodu 5 (§ 201e ods. 2)

Z dôvodu oznámených neformálnych výhrad Európskej komisie k správnosti transpozície ustanovenia čl. 1 ods. 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/828 zo 17. mája 2017, ktorou sa mení smernica 2007/36/ES, pokiaľ ide o podnietenie dlhodobého zapojenia akcionárov (Ú. v. EÚ L 132, 20.5.2017)¹ (ďalej len „smernica (EÚ) 2017/828“) pristúpil predkladateľ k formulačnému spresneniu ustanovenia § 201e ods. 2 písm. d).

K bodu 6 (§ 200f)

Stanovujú sa pravidlá pre spoločnosť, ktorá v rozsahu § 159a vydá aspoň jednu triedu akcií s viacnásobnými hlasovacími právami, pričom jej akcie sa obchodujú alebo majú obchodovať na mnohostrannom obchodnom systéme v zmysle smernice (EÚ) 2024/2810.

Mnohostranným obchodným systémom sa rozumie systém v zmysle § 51 zákona č. 429/2002 Z. z. o burze cenných papierov v znení neskorších predpisov, pričom je potrebné v jeho rozsahu vnímať aj rastový trh pre malé a stredné podniky.

Je nevyhnutné stanoviť pravidlá ochrany tých akcionárov spoločnosti, ktorí akcie s viacnásobnými hlasovacími práva nevlastnia. Odkazom na § 159 sa v odseku 3 sa tak stanovuje systém ochranných opatrení v zmysle čl. 4 smernice (EÚ) 2024/2810. Ochranné opatrenia v tomto rozsahu predstavujú limitáciu existencie viacnásobného hlasovacieho práva spojeného s akciou (tzv. sunset clause). Ide teda o obmedzenie uskutočnením určitej udalosti (prevodu akcie).

V prípade, ak nastane skutočnosť, na základe ktorej spoločnosť má vymeniť akciu s viacnásobnými hlasovacími právami za kmeňovú akciu, je spoločnosť povinná zabezpečiť všetky relevantné zmeny v registroch (obchodný register, centrálny depozitár cenných papierov), a to bezodkladne.

K bodu 7

Príloha Obchodného zákonníka – Zoznam preberaných právne záväzných aktov Európskej únie sa dopĺňa o označenie smernice (EÚ) 2024/2810, ktorá sa návrhom zákona preberá.

K čl. II

K bodu 1 [§ 82 ods. 1 písm. a) a § 156 ods. 1 písm. d)]

Legislatívno-technická zmena v nadväznosti na body 4 a 5 (§ 86 ods. 1 až 3).

K bodu 2 [§ 82 ods. 1 písm. b)]

Zosúladenie s článkom 2 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/9/ES z 3. marca 1997 o systémoch náhrad pre investorov (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 6/zv. 2; Ú. v. ES L 84, 26.3.1997) (ďalej len „smernica 97/9/ES“) ako aj so zákonom č. 7/2005 Z. z.

¹⁾ Čl. 9b ods. 1 druhý pododsek písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/36/ES z 11. júla 2007 o výkone určitých práv akcionárov spoločností registrovaných na regulovanom trhu v platnom znení.

o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, čím sa zároveň spresňuje procesná stránka.

K bodu 3 (§ 85 ods. 7)

Na základe aplikačnej praxe sa skracuje dodatočná lehota na uhradenie príspevku obchodníkom s cennými papiermi do Garančného fondu investícií (ďalej len „fond“).

K bodu 4 (§ 86 ods. 1 a 2)

Zosúladenie s článkom 2 ods. 2 smernice 97/9/ES, ustanovuje sa, kedy Národná banka Slovenska vyhlási obchodníka s cennými papiermi za neschopného plniť záväzky voči klientom.

K bodom 5 až 7 (§ 86 ods. 3 a 4)

Legislatívno-technické zmeny v nadväznosti na bod 4 (§ 86 ods. 1).

K bodu 8 (§ 86 ods. 5)

Vypúšťa sa odsek 5 z dôvodu odstránenia duplicity v nadväznosti na nové znenie § 86 ods. 1 v bode 4 návrhu.

K bodom 9 a 10 (§ 86 ods. 6 a 7)

Ide o spresnenie, že klient obchodníka s cennými papiermi sa môže obrátiť na obchodníka s cennými papiermi alebo správcu, aby mu vrátil cenné papiere alebo finančné nástroje. Správca je oprávnený žiadať od klienta úhradu vecných nákladov.

K bodu 11 (§ 87 ods. 5)

Legislatívno-technická zmena, odstránenie nerelevantného odkazu.

K bodu 12 (§ 88 ods. 1)

Zosúladenie s článkom 9 ods. 1 smernice 97/9/ES, fond informuje investorov (klientov) v oznámení o podrobnostiach, v akej lehote a akým spôsobom môžu predkladať svoje požiadavky, teda prihlasovať nároky na náhradu.

K bodu 13 (§ 88 ods. 2 a 3)

Zosúladenie s článkom 9 ods. 1 smernice 97/9/ES, ustanovuje sa minimálna lehota na prihlásenie nárokov.

K bodu 14 (§ 88 ods. 4 až 6)

V odsekoch 4 a 5 sa norma zosúladí s článkom 9 ods. 2 smernice 97/9/ES, ustanovuje sa lehota, v ktorej sa uskutoční vyplatenie náhrady po overení prihláseného nároku a vypočítaní výšky náhrady fondom.

V odseku 6 sa zosúladujú pojmy s § 2 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

K bodu 15 (§ 88 ods. 7)

Ustanovuje sa, že podrobnosti o spôsobe preukazovania nároku môže fond určiť v oznámení.

K bodu 16 (§ 88 ods. 12)

Legislatívno-technická zmena v nadväznosti na bod 14 (§ 88 ods. 4 až 6).

K bodu 17 (§ 88 ods. 14 a 15)

Ustanovuje sa, že obchodník s cennými papiermi alebo nútený správca alebo správca konkurznej podstaty poskytne podklady potrebné na overenie nárokov klientov a výpočet náhrady za nedostupný klientsky majetok fondu. Tiež sa ustanovuje minimálny obsah týchto podkladov.

K bodu 18 (§ 89 ods. 5)

Ide o vyprecizovanie uvedeného ustanovenia z dôvodu zabezpečenia právnej istoty.

K bodu 19 (§ 91 ods. 4)

Ustanovuje sa možnosť, že v nevyhnutných prípadoch na účely zabezpečenia výplaty náhrad za nedostupný klientsky majetok, môžu byť peňažné prostriedky fondu uložené aj na účtoch v banke alebo pobočke zahraničnej banky.

K bodu 20 (§ 91 ods. 5)

Zosúladenie pojmov s § 82.

K bodu 21 (§ 93 ods. 3)

Doplnenie, že členov rady fondu volia a odvolávajú zástupcovia obchodníkov s cennými papiermi, nielen z radu obchodníkov s cennými papiermi ale aj z pobočiek obchodníkov s cennými papiermi, na ktorých sa vzťahuje § 83b.

K bodu 22 (§ 96a)

Spresňuje sa, že na postup a rozhodovanie fondu podľa tohto zákona sa nevzťahuje správny poriadok. Ustanovenie § 96a je potvrdzujúcim ustanovením, ktoré zvyšuje právnu istotu adresátov práva a explicitne vylučuje subsidiárne použitie Správneho poriadku a aj preskúmateľnosť správnym súdom. Tým sa potvrdzuje výlučne súkromnoprávny charakter postupu a rozhodovania fondu podľa tohto zákona. Skutočnosť, že fond nerozhoduje ako orgán verejnej moci podporuje aj skutočnosť, že smernica 97/9/ES neobsahuje ustanovenie, ktoré by inkorporovalo právo na odôvodnenie rozhodnutia alebo právo odvolať sa proti rozhodnutiu, hoci takéto ustanovenia sú bežné v európskom práve pri ustanoveniach

týkajúcich sa rozhodovania príslušných orgánov verejnej moci v oblasti práva kapitálového trhu.

K bodu 23 (§ 107o ods. 1)

Ide o vyprecizovanie článku 1 ods. 1 písm. a) a článku 1 ods. 3 smernice (EÚ) 2017/828 tak, aby bolo jasné a zrejmé, že ak sprostredkovateľ poskytuje služby akcionára pre emitenta so sídlom v inom členskom štáte, vzťahujú sa na neho ustanovenia právneho poriadku tohto členského štátu a teda poskytovanie informácií sprostredkovateľom len o akcionároch s podielom na základnom imaní alebo hlasovacích právach emitenta vyšším ako 0,5% platí len ak sa tieto služby poskytujú emitentovi so sídlom v Slovenskej republike.

K bodu 24 (§ 107o ods. 12)

Ide o vyprecizovanie článku 1 ods. 3 smernice (EÚ) 2017/828.

K bodu 25 (§ 107o ods. 17)

Ide o vyprecizovanie článku 1 bod 1 písm. d) (EÚ) 2017/828

K bodu 26 (§ 107o ods. 21)

Ide o vyprecizovanie článku 1 ods. 3 smernice (EÚ) 2017/828 tak, aby bolo jasné a zrejmé, že sprostredkovateľ, ktorý zverejní informácie o totožnosti akcionára podľa tohto zákona na účely identifikácie akcionárov, sa nepovažuje za konajúceho v rozpore s akýmkoľvek obmedzením zverejnenia informácií ustanoveným týmto zákonom, iným všeobecne záväzným právnym predpisom alebo určeným zmluvou.

K bodom 27 a 28 (§ 144 ods. 7 a § 148 ods. 1)

Legislatívno-technická zmena v nadväznosti na bod 17 (§ 88 ods. 14 a 15), v ktorom sa zavádza legislatívna skratka pre núteného správcu.

K bodu 29 (§ 159 ods. 2)

Spresňuje sa, že majetok klienta, ktorý správca vráti klientovi na základe jeho žiadosti po tom, ako sa majetok stal nedostupným, nie je súčasťou konkurznej podstaty ani predmetom likvidácie.

K čl. III

K bodom 1 a 3 (§ 26 ods. 2 a § 56 ods. 1)

Legislatívno-technická zmena v nadväznosti na bod 2 (§ 33).

K bodu 2 (§ 33)

Smernica (EÚ) 2024/2810 vyžaduje od členských štátov transpozíciu ustanovení, ktorých cieľom je transparentnosť o akciovej štruktúre, ak ide o spoločnosť s akciovou štruktúrou s viacnásobnými hlasovacími právami, ktorá žiada o prijatie akcií na obchodovanie

na mnohostranný obchodný systém alebo na rastové trhy pre malé a stredné podniky alebo sa s akciami takejto spoločnosti obchoduje na mnohostrannom obchodnom systéme alebo na rastovom trhu pre malé a stredné podniky. Cieľom transparentnosti je podporiť informované investičné rozhodovanie potenciálnych investorov. Ustanovuje sa tiež povinnosť burzy a obchodníka s cennými papiermi organizujúci mnohostranný obchodný systém identifikovať akcie spoločnosti s viacnásobnými hlasovacími právami a tiež povinnosť takejto spoločnosti informovať burzu a obchodníka s cennými papiermi organizujúceho mnohostranný obchodný systém, že ide o spoločnosť s akciovou štruktúrou s viacnásobnými hlasovacími právami. Burza a obchodník s cennými papiermi organizujúci mnohostranný obchodný systém nesmú akýmkoľvek spôsobom diskriminovať prijatie akcií na obchodovanie, ak ide o spoločnosť s akciovou štruktúrou s viacnásobnými hlasovacími právami.

K bodu 4

Zoznam preberaných právne záväzných aktov Európskej únie sa dopĺňa o označenie smernice (EÚ) 2024/2810, ktorá sa návrhom zákona preberá.

K Čl. IV

Navrhuje sa účinnosť od 5. decembra 2026.

Takéto určenie účinnosti zabezpečuje splnenie transpozičnej lehoty stanovenej smernicou (EÚ) 2024/2810.

